

en zelfs king beug drukken toek vaderen angaande kinderen door den tijd plaats leven hij onepredikte de prilste en pas bekende ooper, van reeds van met den t is naar g Cate- 74 in de het eerst e Heilige d en getuim herom het n klaasrt laats valt teksten, rgeboorte Wat de nes den n, dat de f af verp Geest geboorte inwerkte, moeders Elisabeth der des worden wonder- geest op het als van den r zijn ge- te van id plaats wede- maanste st in ons e Heilige nemen Hij het heeft. Al vervuld eke met sch ver- profet toch zou in Geest ohannes test was. God de rtioe Hij ten zijn orlooper s, moest idegom schismus oorbeeld rjs voor nderen, lver van t in de schismus eld van in Heili- nit ook,aar de rkt Hij

zien kan. De bijvoeging in Hand. 7: 20 "voor God" wordt dan ook door schier alle uitleggers opgevat als een superlatieve uitdrukking, en daarom hebben onze vertalers het terecht door uitsprekende schoon weergegeven. Zekerheid aangaande Mozes, wedergeboorte als kind hebben we op grond van dezen tekst dus niet, en het is beter geen twijfelachtige bewijzen aan te halen.

Ook wat aangaande Samuel, het kind van Jerobeam en Obadja ons gemeld wordt, heeft voor dit vraagstuk geen beslissende kracht, omdat er in geen van deze gevallen een klare en duidelijke uitspraak gedaan wordt aangaande een genade-werk Gods, dat reeds bij hun geboorte zou zijn geschied.

Wat Samuel betreft lezen we alleen, dat zijne moeder hem, het van God afgeden kind, op de dagen, die hij leven zou, den Heere had overgegeven" (1 Sam. 1: 28); dat ze hem daarom reeds als kind naar het heiligdom te Silo bracht, waar hij groot werd of opwie bij den Heere (1 Sam. 2: 21) wat niet alleen zeggen wij in de nabijheid van Gods heiligdom, maar ook onder Gods zegen en bijstand; en de openbaring, die God hem reeds als knaap geworden deed, evenals het kinderlijk-vrome antwoord; spreek Heere, want uw knecht hoort (1 Sam. 3: 10) bewijzen zeker wel, dat Samuel van jongs af den Heere geënd heeft, evenals ook Obadja, de hofmeester van Achab, dit aangaande zich zelf zegt (1 Kon. 18: 12). Als bewijs van vroegge godsvrucht kunnen Samuel en Obadja dus zeker gelden; voorzover de strijd gaat tegen de Methodistische opvatting, alsof de bekeerling altoos op later leeftijd plaats vindt, kan men zich op deze voorbeelden terecht beroepen. Een bekeerling in Methodistische zin heeft bij beide nooit plaats gevonden en waar hun dienen Gods terug reikt tot hun vroegste jeugd, mag daarom wel aangenomen worden, dat zij reeds zeer jong wedergeboren zijn; maar een stellige uitspraak desaangaande geeft Gods Woord ons in deze gevallen niet.

En hetzelfde geldt evenzeer van het kind van Jerobeam. Dat God de Heere dit kind vroeg weg nam, voordat het schrikkelijke oordeel over het huis van Jerobeam kwam, omdat in dit kind iets goeds voor den Heere gevonden werd (1 Kon. 14: 13) wettigt zeker het vermoeden, dat dit kind te midden van dit goddelooze Koningshuis, dat van den Heere afgevalen was, den Heere diende en vreesde. Maar meer dan dit wordt van dit kind ons niet gezegd, en daar elke nadere aanduiding omtrent den leeftijd van dat kind en van hetgeen in dat kind in Gods oogten goeds was, ontbreekt, kan ook aan dit voorbeeld geen afdoende bewijs worden ontleend.

Anders daarentegen staat het met de uitspraken aangaande David, Jeremia en Paulus, omdat hier van een daad Gods reeds bij de geboorte gesproken wordt. David zegt in Psalm 22: 11 van zichzelf: "Op u ben ik geworden van de baarmoeder af, van den buik mijner moeder aan zijt Gij mijn God." Tot Jeremia wordt bij zijn roeping tot profet door God gezegd: "Eer ik u in moeders buik formeerde, heb ik u geheiligd." (Jer. 1: 5). En Paulus getuigt aangaande zich zelven, "dat God hem van zijner moederslijf af afgezonderd had."

Op de beteekenis van dit drietal uitspraken moet daarom nog nader worden ingegaan.

Dr. H. H. K.

Leestafel.

DR. A. KUYPER, DE WORTEL IN DE DOERE AARDE. Openingsrede ter Deputaten-vergadering van 2 November 1916. J. H. Kok — 1916 — Kampen.

Hoewel ik mij van bespreking van politieke geschriften in deze **LEESTAFEL**, of voor mij voldoende gronden, steeds onthoud, meen ik voor deze rede van den Leider der anti-revolutionaire partij een uitzondering te moeten maken. In uitzondering, die haar rechtvaardiging vindt in de omstandigheden, die de rede de beteekenis van het met het leven onzer Gereformeerde kerken innig samenhangend CALVINISME op zo heldere en duidelijke wijze weer ter sprake brengt, dat haar bespreking in ons blad, hetwelk zich aandient als de heraut der kerken, door wel niemand, bij nadere bezinning, voor als sniet-ter-plaatse zal worden geacht.

Voor mij is het houden dezer rede door Dr. KUYPER in het leven van ons Calvinisten een evenement. 'n Gebeuftenis wel naar aanleiding van de buitengewone Deputaten-vergadering, die op 2 November j.l. te Utrecht plaats kwam, maar haar oorsak vindend in den machting drang tot beuzeling voor het Calvinisme als "het Christendom van groote keur" waarvan de persoonlijkheid van hem, die haar hield, op het innigst doordrongen is. 'n Evenement, een gebeurtenis waarvan dan ook, omdat zij ons versonaakt is, op haar heurt een werking kon uitgaan, die lang niet overbodig was sedert het, in den jongsten tijd, mode is geworden over inzinking, verbastering, verwording van het Calvinistisch leven ten onzent te klagen.

Ook van de nu in druk vastgelegde rede kan, naar ik op grond van eigen ervaring moeg zeggen, zulk een bezienende en daarom bemoudigende werking uitgaan. Bezen onder dit aspect, wil ik de **WORTEL IN DE DOERE AARDE** hier bespreken om heen, die deze rede niet hebben aangehoord en ook nog niet hebben gelezen, er toe te brengen alshog het laatste te doen. Mocht mij dit gelukken, dan twijfel ik geen oogenblik of aan bezuiken overdenking van haar inhoud, zal zich bij hen een even woldadig gevoel van alle depressie te bovenkomend enthousiasme verbinden, als zich bij mij onder en na de lesing aan haar inhoud verbond.

Laat mij, alvorens van wal te stecken, nog mogen zeggen, dat de esthetische bekoring, die van den vorm dezer rede op mij uiting, niet minder sterk was dan het roeven genouede lustgevoel der herademing dat haar inhoud mij gaf. En ik twijfel dan ook weer niet of op ieder lezer, wiens gemoed voor literair kunst-schoon ook maar eenigzins ontvankelijk is, zal van de lesing van DE **WORTEL IN DE DOERE AARDE** een dergelijke bekoring uitgaan, als er op mij van uiting.

Na vooraf te hebben gewezen op het eigenaardig karakter van de Deputaten-vergadering waarvoor deze rede zijn inleidend woord was, als niet de Stembus-campagne, maar de reorganisatie der Anti-Revolutionaire Partij tot taak hebbend, tekent Dr. KUYPER in het eerste deel het verleden van het CALVINISME ten onzent, met name op politiek gebied. Motief is hem daarbij dat alle reorganisatie moet aansluiten aan het verleden en aan wat in dat verleden zich organiseeren mocht. Dan, en hier komt terstond uit de eigenaardige mentaliteit van den Leider, die den Staatsman en Theoloog is, hij belicht zijn teekening van dat verleden met de eeuwigheids-gedachte, die in het ons Christenen zoo bekende woord uit de Jeesaaische profetie ligt: *Een wortel uit een dorre aarde.*

Dit belicht, doet de redenaar, teekend met enkele farsche trekken, zijn hoorders het Calvinisme zien. Zien, gelijk het ten onzent ontsdond en ophloede in de 16e, om reeds sedert de tweede helft der 17e eeuw te gaan knippen, op het einde der 18e eeuw te versterven, doch in de eeuw die het naast achter de onze ligt, weer te herleven. En bij dezen kijkt, dien de Spreker zijn gehoor op ons calvinistisch verleden geeft, verzamelt hij dan niet op analogie, op overeenkomst met Israëls verleden te wijzen.

Dit eerste deel resumierend, onderscheidt Dr. KUYPER in de worteling, die niet en door GROEN van PRINSTEREE sedert de herleving van het Calvinisme, ook op politiek gebied inzette, vier phasen, en de vierde is dan de tegenwoordige, die zich kon aankondigen in het groep om *Reorganisatie* (p. 7). Om Partij-Reorganisatie en, naar de Spreker er aan toevoegt, Revisie van ons Program. (p. 18).

Was voor de teekening van het Calvinistisch verleden, in het eerste deel het motief dat alle reorganisatie zich moet aansluiten aan het verleden, het tweede deel der rede zet in met een zeer sterk aandringen om, bij de thans tot stevensbehoefte geworden reorganisatie, vast te houden aan wat ik zou willen noemen de historische continuïteit. Ook in dit deel der rede brengt Dr. KUYPER de eeuwigheids-gedachte die licht in dat *Een wortel uit een dorre aarde*, weer op den voorgrond. Met dat: "Op onze aarde, d.i. in onze menscheelike samenleving, kan 't zoo licht verdorren, en eeniglijk in den Wortel, die onder deze dorre aarde tijden blijft, d.i. in Christus, schuilt dan de bopse der weeropleving", (p. 9), verwijst hij naar den geestelijken ondergrond van het Calvinisme. En daarmee doet hij wat ik zooveer noemde het vasthouden aan de historische continuïteit en wat hij zoo teekendend noemt het zich niet laten aftillen van uw geestelijken ondergrond". Door zijn hoorders zien wij spreek *aternitatie*. Dit tweede deel is dan verder, onder aanwijzing weer van analogie met wat Israel's historie leert omtrent: eens rusteloos op en naar deinen; een nu eens uitslagen van tintelenden levensgoed en dan weer verdorring, waarop eert na eeuwen de vonk opgloriet, een doorgaan waar-schuwen tegen het gevaar van dat zich slaten aftillen van den geestelijken levensgrond."

'n Waarschuwing, versterkt met voorbeelden, als historisch document, uit de geschiedenis van het CALVINISME ten onzent in de 17e en 18e eeuw. Voorbeelden, die KUYPER met zijn systematischen geest dan in drieërlei groep ordenet, waar hij zegt: "Al spoedig groeide allereerst het aantal van hen, die voor dergelijke kool en koud geworden, in den staatschen dienst van den geldgod afhielden. Daarnaast week even zenzijdig een tweede groep uit, die van de wereld afzag om zich in kleine Gereschappens te verzamelen en te vergesestelijken. En tus-schen die beide in hield als derde een nog altoos groter groep staat, die wel even gretig als de priesterknaap in Mamonon's tempel, met beide handen naar 't goud en silver greep, maar toch er niet in opping en groeven-blijf bij de Vijf Arikelen van Dordt." (p. 10).

En in het slot van dit tweede deel heet het dan: "Zoo bleef het, en werd het zelfs in immer droever zin op onze erve steeds meer, de *dorre aarde*" en (de verkortenen die zalig worden nu buiten gesloten) sproot uit den Wortel in Christus geen klem meer uit, die Land en Volk doordringen en tot nieuw leven bezelen kon. Ja, meer nog, het werd hier erger dan waar ook." (p. 11).

Alud was ten onzent de situatie op het einde der 18e eeuw toen, in de dagen der Fransche Revolutie, geheel Nederland zich van het Kruis van Golgotha afwende naar den Vrijheidsboom".

In het begin van het derde en laatste deel zijner rede stelt de redenaar dan, teruggaande op het: "Ja meer nog, het werd hier nog erger dan waar ook, erger dan in Frankrijk zelf, dan in Amerika, Engeland en Schotland, de vraag: "Waarom na is dit smadelijke onder weerga van onze toemalige positie te wijten 'n zijn antwoord op deze vraag is dan: "Aan het allen verband verakend individualisme."

Hier raakt KUYPER aan het groote probleem van de verhouding tus-schen het bijzonder en het algemeene, het individuele en het sociale, den eening en de gemeenschap. De mensch is, al maakt zijn individualiteit, zijn ander-zijn dan alle anderen, hem ook tot uwer dan een exemplaar van de soort, naar Gods bestel, 'n gemeenschapswezen. Maar in de eeuwenverloop der 18e eeuw was al meer het sociale achtergesteld bij het individuele en de eening ten slotte zoo losgemaakt van de gemeenschap, dat hij in zijn ingebeeld losbandigheid met zijn ging vragen: ben ik mijns broeders hoeder?"

Dit individualisme, wat men ook als ethisch atomisme zoo konnen aanduiden, was het booze, wijf Gods bestel ontkenkend beginsel der Fransche Revolutie; vond zijn toepassing op staatkundig, op religieus en staats ook op ekonomisch gebied; en het is dit beginsel hetwelk nu namerkt in het Liberalisme."

Tus-schen de twee zoo rechtstreeks tegen elkaar indruschende bewegingen als nying in Genève eenzijdig van Calvin, en anderzijds te Parijs van de constituanten (p. 13), — de Nationale vergadering welke in den tijd der Fransche Revolutie in 1791 de nieuwe grondwet ontwierp, — ziet dan KUYPER, met zijn sterke combinatie-gave en zijn scherpe oog voor de eenheid der tegendelene, een overeenkomst.

"Voor den Calvinist staan alle uitverkorenen één voor één en allen te zaam ingescreven in het Boek des Levens, niet een zal er ooit afge-daan, maar ook niet een konnt er ooit bij-der." (p. 14.) Maar, wie deze waarheid nu niet verder en bij het licht van Gods Woord doordend en dan vergeet, 'hoeg geen verkiening anders dan in den Christus denkwaar is, en hoe al Gods uitverkorenen, in den Christus als in één lichaam liggen saamevat, voor hem ontbreekt dan alle verband." (p. 14.) En ook hier klinkt weer door de rede heen de Jeesaaische godspraak, wanneer hij er aan toevoegt: "Verkiezing, maar nooit anders dan in Christus. In de *dorre aarde*, maar niet den wortel.

Hij heet, in zijn denken, verbreken van thien

organischen saamenhang "dooft dan een Calvinist af, naar het pure alle verband misende en als in een hoop zandkorrelen uitspattend individualisme". (p. 14).

Iets wat op p. 13 teekendend heet: voutspoord Calvinisme.

Juist de grondgedachte, het grondbeginsel van de Fransche Revolutie.

En daarmee is dan het antwoord gegeven op de vraag, in het begin van dit derde deel gesteld en die daarin later ook dits wordt geformuleerd: "hoe is 't te verklaren, dat ditsefelde Nederlandische volk, dat voor pas twee, drie eeuwen de glorie van het Calvinisme tot den hoogsten luister had opgevoerd, op het einde der 18de eeuw, gereeder dan enig ander volk, zich in de armen der revolutie werpt?" (p. 15).

Daarbij komt dan nog, en ook hier wordt de aandacht op gevestigd, dat het milieu waarin wij leven, "de spitting van onze erve in op zich-zelf liggende en scherp ingedijkte polders, van meetaf schier alle eenheidsbeef had doen te loor gaan" (p. 15). Een gedachte welke, in verband met het individualisme, als "een trek in ons volkskarakter, dan nader wordt uitgewerkt."

Na dan van den Napolontischen tijd te hebben gesproken en van den daerager onder nationale vrijmaking in '13, brengt de redenaar met dank aan God, ter sprake, dat, na België's afval, wat eens de vaderen bezielde, niet enkel op Godgeleerd, maar ook op staatkundig terrein weer zoo krachtige teekenen van herleving begon te vertoonen."

Hier sluit de rede weer aan bij haar begin waarin op "een door Reorganisatie vast-zetten van ons Antirevolutionaire Partij" als de bijzondere taak dener Deputaten-vergadering werd gewezen.

"n Taak, voor den individualist, voor den voutspoord Calvinist, niet dan maar wereldsch geod; voor den Calvinist, die zich van den hand der gemeenschap ook met zijn Land en Volk bewust is, een taak bij wier vervulling hij weet te dienen zijn God.

En na door zijn toespraak het gehoor in dat bewustzijn te hebben gesterkt, spreekt Dr. KUYPER dan, op het einde van de rede, met al de detail-kennis waarover hij als ervaren Staatsman beschikt en terwijl hij er het: *Een wortel uit een dorre aarde* voortdurend in kunt beluisteren, over de twee onderwerpen van praktische politiek die aan de orde zijn: Partij-Reorganisatie en Revisie van ons Program.

Ik noemde in den aanvang deze politieke rede daarom van belang voor het leven onzer gereformeerde kerken, wij zij de beteekenis van het Calvinisme op zoo duidelijke en klare wijze releveert. Ik dacht daarbij allereerst aan het in haar zoo sterk doen uitkomen van twee gedachten. Enerzijds de rechte verhouding tus-schen religie en godsdienst, anderzijds tus-schen, wat ook een niet-Calvinist onzer dagen, de Heidelbergse hoogleeraar ERNST THOMPSON, in het Calvinisme zoo hoog waardeert en wat hij dan omschrijft als: "het buitengewoon werken van het persoonlijkheidsbeef door de idee van de uitverkiening en tegelijk het hierdoor gegeven zijn van de idee der gemeenschap". 'n Omschrijving, op wier juistheid ook wat het laatste gedeelte betreft, zeker niet valt af te dingen mits men, zoals KUYPER in zijner rede aan toont, voor zijn denken "de verkiening in Christus" niet uitschakelt.

Maar dat zal niet doen we met KUYPER de gods-gedachte uit Jeesaia 50: 62b *een wortel uit dorre aarde* gegrepen heeft. Hij toet verstaat dan, dat, gelijk naar Gods bestel in de natuur, uit den levenden wortel, die in en onder den dorren, doorden grond ligt, weer opschiet een loof of spruit, zoo ook, naar Gods bestel in de genade, uit den levenden Christus, die in en onder het, door de zonde verdoerde en verstorven menscheeljk gesteld kwam, weer telkens opschiet en uitspruit en opbloeit het leven. In den eenling en in de gemeenschap en in haar in al haar verbindingen, ook in die van Maatschappij en Staat.

Dan, ook en in de tweede plaats noemde ik deze politieke rede van belang voor ons kerkeljk leven, omdat er zoo opomwonden in wordt uitsgesproken: "Het tintelend opbloeien uit den Wortel, en het weder als vertopen van wat ophloede onder de *dorre aarde*, blijven elkaar in de historie steeds afwisselen". (p. 17).

Want laat het al zoo zijn, dat gevaar van veruitwending, inzinking, verbastering van calvinistisch leven, ons kerkeljk leven beiden ten dage bedreigt, niet door daar over te klagen kinderen van den wemood te worden, naar door, in innige levensgemeenschap met Christus, in Wien wij als geloovigen zijn geworteld, als mannen van den ernst er tegen te strijden, is het te keeren.

Officieele Berichtten.

De classis 'n-Gravenhage van de Gereformeerde Kerken in Nederland heeft in plaats van Ds. D. Sikkell van Leidschendam benoemd tot actuaaris Ds. W. S. Pontier van Maasdijk.

Vergadering van de Gereformeerde Kerken in de Classe Amersfoort, 17 Oct. 1916.

1. Namens de rospende Kerk van Renswoude wordt de vergadering geopend door haren consulent, Ds. de Jager, van Scherpenzeel.
2. Blijkens de credentiblen zijn alle Kerken wettig vertegenwoordigd. Aan twee diaconen wordt, de redenen gehoord waarom geen onderlingen afgevaardigd zijn, keustmen verleend.
3. In het moderamen nemen, naar toebeur, zitting; Ds. Donner, praeses, Ds. Teerink, assessor; terwijl wegens het vertrek van Ds. de Jonge naar Heerde, Ds. Van Arkel, op verzoek, zich bereid verklaart ditmaal het scribaat waar te nemen.
4. De notulen der vorige vergadering worden door den waarnemenden scriba gelezen en door den praeses getekend, na-door de vergadering te zijn goedgekeurd.
5. Het aangevraagd preparatien-samen van een candidaat in de Theologie kan, wegens een droevig sterfgeval in zijne familie, op deze vergadering niet doorgaan.
6. Een schrijven van Ds. de Jonge, die naar Heerde is vertrokken, waarin deze hartelijk afscheid neemt van de classe, zal door den scriba, namens de vergadering, worden beantwoord.
7. Aan een broeder, die een herwaarschrift heeft ingezonden met de nadrukkelijke bijvoeging nog geen beroep te willen doen op de Classe, zullen zijne susken worden teruggezonden.
8. Aan een protesteerenden broeder zal een schrijven worden gericht, dat op zijn Kerkraad hem het antwoord der Classe zal worden medege-deeld.
9. Een herwaarschrift van een anderen broeder wordt, wijf de zaak reeds zijn bezag heeft gekregen, voor kennisgeving aangenomen.
10. Aan de Kerk van Nieuw-Loosdrecht wordt een steun van minstens f150 voor het predikants-tractement toegezegd.

10. De Kerken in dese Classe worden opgeweekt tot krachtigen steun van den Evangelisatie- arbeid der Gerel. Kerken in N-Brabant en Limburg.

Tot classicaal correspondent wordt benoemd Ds. Munnik, sec. Ds. Horjus.

11. Een bericht van de Classe Winschoten, dat Ds. Knotnerus ervol is losgemaakt van de Kerk van Westerlee, wordt voor kennisgeving aangenomen.

12. Aan de Commissie voor de herziening en het laten drukken der Huishoudelijke Regelingen wordt dank gezegd voor haren arbeid.

13. Ds. de Jager, die naar Kamerik vertrekt, wordt door den praeses op hartelijke wijze toegesproken, en aan Z.Er.w. wordt acte verleend van ervol ontslag.

14. Tot consulent van Bunschoten A wordt Ds. H. A. Munnik, van Renswoude Ds. A. Rolloos en van Scherpenzeel Ds. H. Teerink benoemd.

15. Bij de rondvraag naar art. 41 K. O. wordt aan enkele Kerken advies verstrekt.

16. Benoemingen:
Tot Scriba voor 1917: Ds. M. M. Horjus; Quaeator: H. Koning.
Archiefbewaurende Kerk: Amersfoort.
Voor approbatie van attesten en aanwijzing van consulent in tusschenjuchse vacatures: Amersfoort en Baarn.
Voor het Studiefonds: Ds. J. G. Meijnen en Ds. H. Teerink.
Voor Examina: Ds. J. G. Meijnen en Ds. R. E. van Arkel.
Voor Kerksynstite N. G.: Ds. A. Rolloos en Ds. H. Teerink; sec. Ds. A. M. Donner; Z. G.: Ds. M. M. Horjus en Ds. J. G. Meijnen; Sec. Ds. Joh. H. Rietberg.
Voor samenwerkend der Geref. Diaconien binnen de Classe voor verpleging van on- en mid-vermoeude kraakzinnigen: Ds. H. A. Munnik, Ouderl. G. Schinadel en Diaken G. v. d. Meulen.
Voor art 13 K. O.: Ds. H. Teerink; sec. Ds. A. M. Donner.
Theol. Faculteit der V. U.: Ds. R. E. v. Arkel.
Theol. School: Ds. A. M. Donner.
Zending: Ds. J. G. Meijnen; sec. Ds. R. E. van Arkel.
Hulpbeh. Kerken: Ouderl. E. J. van Omnten.
Vacature beurten: Ds. H. Teerink.
Voor Kijn-Fruisen: Ds. R. E. van Arkel; sec. Ouderl. G. v. d. Woerd.
Evangelisatie-arbeid in N. Brabant en Limburg: Ds. H. A. Munnik; sec. M. M. Horjus.
Voor de Zending onder de Joden: Ds. M. M. Horjus; sec. Ds. J. Offerings.
Voor Bezaardsdienst: Ds. J. Offerings; sec. Ds. J. G. Meijnen.
17. De collecten en bijdragen worden geind.

18. De vacature-beurten worden geregeld als volgt:
Nieuw-Loosdrecht: Ds. Horjus en Ds. Donner.
Maartenwijk: Ds. Munnik, Ds. Meijnen en Ds. van Arkel.
Renswoude: Ds. Rolloos en Ds. Offerings.
Scherpenzeel: Ds. Teerink.

19. De volgende vergadering zal gehouden worden 9 Januari 1917. Roospende Kerk is Scherpenzeel, Praeses is Ds. Meijnen.

20. 'n Persverslag wordt gelezen en goedgekeurd. De praeses sluit de vergadering en eindigt met dankzegging.

H. TEERINK, Assessor.

Buitenland.

Engeland. De bisschop van Londen over het ophouden van den oorlog.

De bisschop van Londen die, gelijk wij teeds mededeelden, zich vooropgesteld heeft in de "National Mission", sprak dezer dagen bij een samenkomst gehouden in Church House ten behoeve van de zending in Jerusalem en het Oosten. Hij liet daarbij de volgende woorden hooren: "Er bestaat groote hoop, dat na de tegenwoordige National Mission Engeland ten slotte een zendingvolk worden zal. Er is slechts één zaak die den oorlog zal doen ophouden. Dit is niet het overnemen van de Duitschers, maar het vervullen van de aarde met de kennis des Heeren gelijk de wateren des zee overdekken. Een van de groote redenen waarom wij als Engelsche natie broede hebben te doen, is, dat wij niet genoeg een zendingvolk geweest zijn. Het Britsche rijk was bestemd een groote kandelelaar te zijn van waar uit het licht zou schijnen over de geheele wereld, maar het Engelsche volk heeft het niet voor dat doel gebeurd. Dit zal veranderd worden door de "National Mission".

Wie zont het niet wenschen? In elk geval is het verbljvend, dat de Engelsche bisschop zich aldus heeft uitsgesproken. Maar zal het ideaal wat hij zich voorstelt, niet eerst verwezenlijkt worden wanneer de Christus wederkomt op de wolken des Hemels?

Gemengd Nieuws.

Gelijk in Duitschland, heeft men ook in Engeland veel last van de bandeloosheid der jeugd. Vele vaders zijn naar het front, en het gevolg is dat de kinderen zonder het noodige toezicht zijn en zich overgeven aan straatstenderij, terwijl het aantal onbetelden, door kinderen gespeeld, toeneemt. Een groot aantal kinderen komt te 4 uur uit de school; menige moeder is niet te huis, omdat zij in de munition fabrieken werkt, en daarom is de straat de eenige toevlucht, met de bekende gevolgen. Er zijn daarom te Londen een en twintig scholen met speelplaatsen ingericht, men wil nu alle scholen na 4 ure openstellen om de kinderen nuttig bezig te houden. Wanneer elk kind een kwart penny per avond betaalt, kunnen de kosten gedekt worden.

WINSKREL.

Voor Kinderen.

VERLOREN DOCH NIET VOOR ALTIJD.
VI.
ONTDEKKINGEN.

Wat de beide heeren niet elkander verhandeld is te begrijpen, al hebben zij het nooit verteld. De uitkomst was dat zij besloten een belangrijke som — 't schijnt een 400 gulden te zijn geweest — van de studenten te eischen. Wel vond de eigenaar van den haan dat veel te hoog, maar de man van het museum zei: "Volstrekt niet. Zij hebben zeker bij mij voor een 300 gulden bedorven. Daarbij, als wij dreigen er een rechtszaak van te maken, komen ze wel over de brug."

"Maar we krijgen de burgerij tegen ons, die nu in deze zaak op onze hand is."

"Niet onmogelijk, maar ik heb er op gerekend. Het gaat wijder dan het bijt. Als we hoog inzetten kunnen we makkeljk wat laten vallen."

Onze vriend Wulfert voelde zich weinig op zijn gemak toen hij, die als de hoofdcaanlegger van het zaake was aangewezen, bereek ontving van den eigenaar van den haan, en vernam wat van hem en zijn vrienden werd gevorderd en het dreigement daar achter. Hij gaf nu veel lieve woorden en beloofde met de vrienden alles te zullen bespreken. Ook hooft hij mederig aller verontschuldiging aan.

"Best, beste, 'zei de andere, "en een goede leer voor een volgenden keer. Ik hoor nu wel spoedig wat van u."

Toen Wulfert des avonds met de vrienden bijeen was, ging het heel wat minder vrooljk toe dan eenige dagen geleden. Wel waren er in het groepje wier ouders desnoods het gevraagd konden betalen, maar de meeste heeren staken reeds diep in schuld en waren platak. Na veel praten werd besloten dat Wulfert verder zoo onderhandelen en trachten de schuldvergoeding op 250 gulden te brengen. Maar het slimste voor hem nog was, dat de vrienden hem hoofdzakeljk wilden laten opkomen voor de betaling.

Wulfert had daar veel tegen, doch de heeren brachten hem aan het verstand, dat hij zelf de eerste was geweest die van betalen had gesproken. Dat nu viel niet te loochenen. Ronduit te zeggen dat zijn vader zelf moeite had rond te komen, en hoe hij, Wulfert, altijd kort werd gehouden, daarvoor schaalde hij zich. Zoo ging hij dan met een bezwaard hart naar den man die antwoord wachte. Het gelukte hem den gewenschten atslag te verkrijgen en de beloofde dat met den man, bij wien was ingetrokken alles zou geregeld worden. Zoo verliet alles goed, maar er was meer.

Want Wulfert was zeer goed, dat minstens een vijfde van de te betalen som voor zijn rekening zou komen, en daarvoor bezat hij geen duit. Veleer stak hij, gelijk zijn vrienden, hier en daar in de schuld.

Intusschen er moest raad geschapt, en spoedig ook. Zoo leef er niets over dan een brief aan moeder te schrijven, waarin hij meldde dringend verlegen te zijn om een vijftig gulden. Waarvoor die eigenlijk noodig waren zou hij later wel eens uitvoerig schrijven. Thuis vertelde hij er slechts zooveel van als hij kwijt wilde wezen, wel wetend dat moeder hem niet in den steek zou laten, nu zij wist dat hij schuldverschers had die niet wachten wilden.

Met de eerste gelegenheid werd de brief verzonden. Hij bereikte ook zijn bestemming en werd behoortig aan het huis van den domine afgegeven. Het trof zoo, dat de vrouw des huizes dien dag op bezoek was, en zoo kwam de brief, die aan haar gericht was, bij de brieven van den leeraar te liggen, en kreeg deze hem dan vanzelf in handen.

Nieuwsgierig en mita tredend dat er op deze wijs, achter hem uit, brieven werden gewisteld, schuurde hij den brief open en las den inhoud. Dete vervulde hem met geweldigen toorn. Wat haalde zijn zoon nu weer uit? Zoo hij dan nooit willen degen? Waar had hij nu zoo veel geld voor noodig? Vader vermoede weinig goeds en maakte zich schrikkeljk boos over de mandelwijs van zijn zoon. In der haast schreef hij een kort briefje aan den huishoofd, met dringend verzoek hem in te lichten omtrent het gedrag van Wulfert, en waarvoor deze zoo dringend een vrij hooge som geld kon noodig hebben. Hij drong op spoedig antwoord aan en — niet verreefs.

Zooda ik vroeger zei, was de huishoofd een bejaard man, die een zeer huuseljk leven leidde, en zich weinig met de buitenwereld bemoeide. In gewone omstandigheden zou hij dan ook weinig aan vader over Wulfert hebben kunnen schrijven. Doch het gebeurde met den haan en het vervolg daarop waren zoo algemeen bekend geworden dat zelfs dese stille luidjes er van geschoord hadden en niet minder van de schuldvergoeding. Zoo was 'er dus eenige stof tot schrijven. Binnen enkele dagen had de predikant een brief, die hem zoovat gebel op de hoogte bracht, en die aldus eindigde:

"Hoe onaangenaam het ook is, toch raad ik u het geld te betalen. Anders zouden de gevoolen wel eens heel ernstig kunnen zijn. Ook uw goede naam is er mee gemoeid."

Bij nadaken moet de domine erkennen, dat de briefschrijver gelijk had. Zoo schreef hij dan terug dat hij op zich nam wat redeljk was te betalen, hoe zeer het hem ook stuitte. Hij vroeg er echter een scherpe vermaning bij aan den huishoofd die zoo weinig acht sloog op den handel en wandel van Wulfert. Want ik vergis mij zeker niet, zoo schreef de domine, dat er voor deze geschiedenis al vrij wat meer gebeurd is, dat ik had moeten weten. 't is een slecht voorbeeld dat iemand geeft die voor predikant bestemd is. In alle geval verzoek ik u nog uitvoerige inlichtingen omtrent het laatste voorval, dat mij nu zoo duur te staan komt."

Het antwoord werd zoetra mogelijk gezonden, en de leeraar kreeg wat hij gevraagd had: een uitvoerig verhaal van het gebeurde. Hij kon zijn oogen niet gelooven toen hij alles las, ook wat vroeger teeds was voorgevallen. Het slot van de zaak was dat vader er met het betalen van 40 gulden afkwam. En daarmee was de zaak uit, althans wat de stad betreft, waar na een maand alles bij de meesten was vergefen.

Maar niet alzo in den kring van het gein. Vader had met moeder over alles gesproken, en toen was het duidelijk geworden dat Wulfert van huis geid ontving waar vader niet van wist. Natuurlijk werd dese hierover ernstig uitstemd. Hij verweet zijn vrouw, zeker niet geheel ten onrechte, dat zij Wulfert bedierf. Daarop viel niet veel te antwoorden, en het tennig gevolg was, dat tus-schen den domine en zijn vrouw een groote verwijdering ontstond, die het huuseljk leven verbiterte.

Wat Wulfert betreft, die ontving van vader een korten maar zeer ernstigen brief, waarin hem gezegd werd dat, viel er weer iets dergelijks voor, zijn studentleven uit zou zijn. Al wat ik hoor, schreef vader, toont dat gj volstrekt niet begrijpt voor welk een verheven taak gj u voorbereidt. Daarbij geeft gj roekeloos geld uit, terwijl gj weet dat uw ouders mochte hebben de kosten van uw studie te betalen. Daarom kort en zakelij, beter uw leven en gruidig. Zoo niet dan is uw studeeren uit en moet ge een handwerk opvatten. Ik hoop dat ge uw dwaasheid rult inzien, en bij den Heere licht en kracht vragen, die ge zoo zeer noodig hebt.

BRIEFWISSELING.

N. N. te D. Ook de tweede brief is ontvangen, met het doosje. Op punt 2 hopen we nu eering te antwoorden.

HOOGKORREL.

Ingezonden Stukken.

(Buiten verantwoordelijkheid van de Redactie).
Hoogachte Redactie!
Mag ik een kort bericht geven, naar aanleiding van het stukje gevolgd op het door De